

3

Vestur fyrir lívið

- Les tekstirnar
- Greið stutt frá innihaldinum
- Sig tína hugsan um, hvønn týdning tað hevur at vera ansin og umhugsin

“Í dag er tað blivið soleiðis, at mótaheimurin og ítróttarheimurin eru farin at ganga meira hond í hond. Tí havi eg sniðgivið ein nýggjan vest, sum bæði er funktionellur og lekkur, kann rullast saman til eina lítla tasku, hann skal ikki niður um høvdið, og hann sæst avbera væl í myrkri.”

Guðrun frá G&G

“Ráðið fyrir ferðslutrygd hevur saman við Tryggingarfelagnum Føroyar tikið stig til at framleiða ein nýggjan endurskinsvest, sum “Guðrun og Guðrun” hava sniðgivið.

Vestar finnast frammanundan, sum dúgliga verða nýttir, men summi halda ikki hesar vestar vera nóg nýmótans og fara tí ikki í teir.” Ráðið fyrir ferðslutrygd minnir á, at hesin vestur er bert eitt ískoyti til meginregluna um at vera í ljósum klæðum og nýta endurskin ta myrku tíðina.

Sølví Reinert Hansen, RFF

Mynd av heimasiðuni hjá www.rff.fo

Royn at vera fíksur í einum koyristóli

Eg hevði verið í dansi við vinfólkum. Út á náttina var eg troytt og fór heim. Eg súkklaði, men eg minnist ikki annað enn, at eg súkklaði góðar 200 metrar.

24 ára gamla Súsanna heldur fyrilestur fyri einum 10. flokki, og vit eru hjástødd.

- Eg vaknaði 3 dagar seinni í eini song á sjúkrahúsinum. Foreldur míni sótu undir liðini á mær. Tá ið eg spurdi, hvat ið hent var, sögdu tey, at ein bilur hevði rent á meg aftanífrá, og at ryggurin var brotin. Um tað mundið skilti eg ikki, hvat hetta merkti - eg var einans 16 ára gomul. Eg minnist, at eg spurdi, hvar beinini vóru. "Tey eru har, tey skulu vera", segði pápi og tók dýnuna oman av mær. Eg földi ikki beinini.

Næmingarnir í 10. flokki sita stillir í stólunum. Einstakir dreingir taka um beinini, hugsa sær, at Súsanna situr ónervað í koyristólinum og sigur frá vanlukkuni, ið henni var fyri fyri árum síðan, og sum gjørði, at hon ongantíð fer at ganga aftur. Kenslur fær hon ongantíð aftur í beinini.

- Eg havi tó lært at liva við brekinum, og eg eri ikki so hórm longur. Satt at siga eri eg í dag ein eydnusom menniskja.

10. flokkur hyggur undrandi - hvussu kann ein, sum situr í koyristóli, vera eydnusamur?

Tað tekur tíð, áðrenn tú kemur teg so mikið eftir slíka vanlukku, at tú kanst ferðast kring landið og halda fyrilestrar. Súsanna stríddist við nýggju umstøðurnar.

- Stutt eftir at eg varð innløgd, sögdu læknarnir, at útlitini at koma at ganga aftur vóru 80%, men 14 dagar seinni segði ein annar læknir:

"Tíverri Sísanna, tú fert ongantíð aftur at ganga"

- Tá var als eingin vón. Hugsi tykkum. Eg var 16 ára gomul, íðkaði nógvan ítrótt, serliga handbólt, og eg var júst farin at ganga í dans og fjasast við dreingir. Brádliga fekk eg boðini um, at eg mátti sleppa öllum hesum. Alt var endað, áðrenn tað veruliga var byrjað. Tað vóru hørð boð. Eg hevði ilt við at ímynda mær, at eg fór at finna mær ein drong, ið skoytti um meg. Tað er ikki bara at siga tað at síggja gott út, tá ið tú situr í koyristóli. Vanliga lótum vit okkum í buksur, ið sótu væl um reyvina, men reyvina ber eingin eyga við, tá ið tú situr í koyristóli.

- Ringast var tó, at allir dreymarnir um ein framtíð fánaðu burtur. Öll menniskju ímynda sær, hvussu framtíð teirra skal verða: útbúgving, arbeiði osfr. Við eitt hevði eg onga framtíð. Mong ár liðu, áðrenn eg aftur hugsaði um framtíðina - hóast eg eri avlamin.

Tekstur úr serblaðnum "Síðsta skriggi" - eitt blað um UNG & FERDSLУ, Dimmalætting 1998

Mynd av heimasíðuni hjá www.rff.fo

4

Hjálp og neyðhjálp

- Les tekstirnar
- Greið frá teimum sjónarmiðum, sum eru í tekstinum
- Sig tína hugsan um evnið

Meðan hjálparfólk í túsumdatali stríðast við at bjarga neyðstöddum í haitiska høvuðsstaðnum Port-au-Prince, liggja útlendsk ferðafólk og sóla sær á einari strand har norðuri í landinum einar 100 kilometrar frá býnum. Tað skrivar brettska blaðið The Guardian.

Ferðafólkini, sum eru meiri enn 4.300 í tali, komu við ferðamannaskipinum Independence of the Seas fríggjadagin, og eitt annað skip hjá sama reiðaríi er á veg hagar, skrivar The Guardian.

Fleiri halda, at reiðaríið átti at broytt ferðaætlanina, so skipini kundu farið til okkurt annað land enn Haiti, nú fólk í túsumdatali hava latið lív av jarðskjálvtanum har, skrivar tað brettska blaðið.

Portalurin 19. januar 2010

Heimasíðan skrivar, at Freedom of the Seas fór úr Port Canaveral í Florida sunnudagin við kós móti Haiti. Skipið kom í fokus í amerikanskum fjölmiðlum, tí felagið, sum eigur skipið, ikki vildi avlýsa túrin, sum var planlagdur við ferðafólk til Haiti.

Reiðaríið grundgav við, at umframt at skipið hevði stóra last av neyðhjálp, so voru tey mongu ferðafólkini við til at hjálpa fíggjarstöðuni hjá lokalsamfelagnum.

- Vit fara at hjálpa fólk i túsumdatali og vónandi at bjarga mongum mammalívum, varð starvsfólkaskiparin, Meinhard Hansen, siteraður at siga á amerikonsku heimasíðuni.

- Hóast summi halda tað verða óðamannaverk at senda ferðafólk til neyðstadda økið, so leggja vit at bryggju í Labadee, sum er 60 fjóðringar frá Port-au-Prince, sum er hart raktur av jarðskjálvtunum. Henda havnin hevur ikki fingið skaða, og um vit valdu at avlýsa túrin, hevði tað rakt fíggjarstöðuna í økinum sera meint, varð Meinhardt Hansen siteraður fyri at siga við heimasíðuna hjá amerikonsku sjónvarpsrásini.

Umframt at sigla ókeypis við neyðhjálp hevur reiðaríið latið peningaligan stuðul – eina millión dollarar - til vanlukkuøkið.

PS. Reiðaríið eיגur fleiri skip, sum sigla til Labadee í Haiti

Norðlysíð 1. februar 2010

1. Kom út og renn, og stuðla samstundis Haiti!

2. Tónleikarar spæla fyrir Haiti.

3. Skótar í Føroyum hjálpa nú skótum á Haiti at hjálpa. Teir umleið 30.000 skótarnir á Haiti eru sera virknir, og vit veita teimum nái eina hjálpondi hond, sigur Jan á Argjaboða

4. Uttanríkisráðið hevur gjört av at lata 150.000 kr. í neyðhjálp til Haiti, sum er rakt av hörðum jarðskjálvta.

5. Føroystu Lionsklubbarnir hava samtykt at lata kr. 25.000,00 kr í hjálp til tey neyðstöddu á Haiti.

Myndir av alnótini

3

Lítli fuglur

- Greina og tulka yrkingina "Lítli fuglur"
- Samanber boðskapin í yrkingini við tekstin og myndirnar: "Tjaldur ver vælkomíð til okkum heim"
- Sig tína hugsan um dálking

LÍTLI FUGLUR

1. Sig mær lítli fuglur, hví flýgur tú so seint?
Hvat er tað, sum bagir, hvat hevur teg nú meint?
Hví ert tú so svartur, har ið hvíta dúnið var?
Sig mær lítli fuglur, hvat er hent við tær?

2. Jú, nú í morgun, eg fleyg mær ein túr,
út yvir havið, eg lá upp á lúr
eftir eini sild, ella hvat ið har nú var,
at hava heim við til pisurnar hjá mær.

3. Tá fongurin var fingin, mótt landi vendi eg,
tá møðin meg nívdí, á sjógv eg setti meg,
fyrst tá rakti eg við, men tá var ov seint hjá mær,
at havið var dálkað, og spilt í olju var.

4. Í evjuni eg stríddist, eg mátti sleppa heim
til mínar svongu pisur, og föði geva teim.
Eg vann til síðst, men visti, at nú deyðadømd eg var,
eg veit ei, um eg vinni heim til pisurnar hjá mær.

5. Høvdu vittó kunnað lært um henda sorgarleik,
um henda lítla fuglin, ið ei ungar sínar sveik.
Flest øll vita um tað, men støðan versnar dag um dag,
vit halda á at dálka, líka blind og líka glað.

Annfinn T. Nielsen, 1987

TJALDUR VER VÆLKOMIÐ TIL OKKUM HEIM

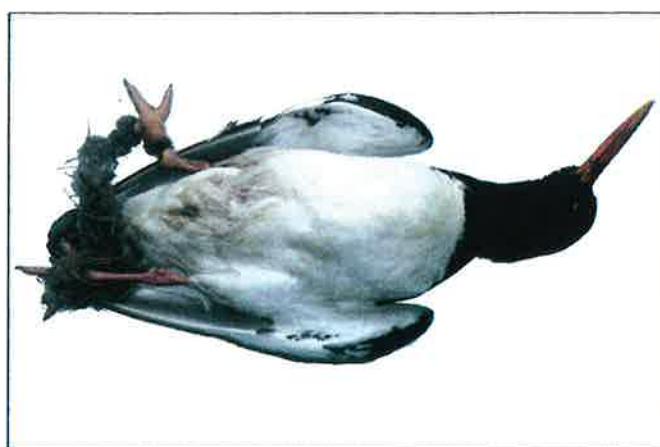
“Tjaldur ver vælkomið til okkum heim.....”

- 1 Ja, enn einaferð bjóðaðu vit tær vælkomnum heim aftur til
okkara!
Vit saknaðu teg og voru væl fyrireikað at taka ímóti tær –
tú okkara tjóðfuglur!
- 5 Eins og altíð, so lá lesullin klár á traðunum¹, so tú
kundi fjálga tær føturnar.....
Nylonið lá eisini klárt til at styrkja um lesullina, so hon helt enn
10 betur, tá ið hon skar beinini av á tær....
Var tað ikki nóg mikið, lá nögv annað klárt at taka ímóti tær –
togendar, rustaðar hegnrullur, ymisk bond og enntá píkatráður,
so ikki kanst tú siga annað enn, at tú vart okkara vælkomni gestur.
Tú okkara tjóðfuglur!

¹Hvørjumfall fleirtal av kvennkynsorðinum ein trøð

Kelda: jenskjeld.info

Jens-Kjeld Jensen er serfrøðingur í føroyskum fuglum og skordýrum

4 Skiftisnæmingur

- Ger ein stuttan samandrátt av øðrum brævinum
- Við íblástri frá brøvunum skalt tú skriva um, hvar tú hevði ynskt at farið sum skiftisnæmingur, um tú fekst möguleikan. Grundgev svar tíni

Jón á Steig er 16 ára gamal. Hann er í letuni staddur í Finnlandi sum skiftisnæmingur. Jón hevur sent okkum eina frásøgn um ár sitt í Finnlandi.

Eg eri skiftisnæmingur í Finnlandi, eg eri 16 ár og eiti Jón. Eg búgví í Vantaa, sum liggar einar 10-15 minuttir frá finska høvuðsstaðnum, Helsinki. Tað fyrsta eg hugsaði, tá ið eg kom úr flogfarinum var "Hm... nógv trø." Hetta var fyrsta fatanin, eg fekk av Finnlandi! Tá var tað ikki eingongd gingið upp fyri mær, at eg skuldi vera har í eitt heilt ár! Nú siti eg so her, skjótt 4 mánaðir farnir, og stórtívist. Trøini hugsi eg ikki so nógv um. Eg eri vorðin vanur við tey, men framvegis er nógv estir hjá mær at venja meg við hetta árið sum skiftisnæmingur.

Orsókin til, at eg valdi Finnland, var, at eg helt tað vera spennandi at fáa meira at vita um hetta landið í Norðurlondum, sum ikki hevur nakra serliga mentanarlíga relatiún til hini. Besta dömið má vera málið. Vit kunnu jú royna at samanbera svenskt, føroyskt og finskt, trý norðurlendsk mál: En, två, tre – Eitt, tvey, trý – Yksi, kaksi, kolme. Ógiliga örðvísí.

Eg fái nokkso nógvar spurningar frá fólk, um hví eg fór til eitt norðurlendskt land, tá ið tað hevur so nógv til felags við Føroyar! Og sjálvandi fari eg so at hugsa, at tey hava rætt. At eg eri farin skeivur, at eg nokk heldur átti at farið til Suðuramerika,

Miðevropa ella Ásia! Men eg angri ikki petti, at eg kortini fór til Finnlands. Mær dámar væl Finnland. Eg havi eina deiliga verfsfamilju, deilig vinfólk og royni at læra málið so væl, sum eg nú kann. Eg eri higartil ógiliga væl nøgdur!

Eg búgví hjá einari verfsfamilju við fýra fólkum – mamma, pápa, systur og beiggja. Ein rættiliga vanlig norðurlendsk familja. Tá ið tú ert skiftisnæmingur skalt tú venja teg við gerandisdagin hjá øðrum fólkum. Hetta kann vera torfört til tíðir, og summi enda tíverri við at flyta til eina aðra familju. Eg mátti skifta familju fyrr í ár, men hetta var av øðrum orsókum og onki torfört. Nógví finska gerandisdegnum er eins og í Føroyum, men eitt sum er øðrvísi, er finski maturin. Finskur matur hevur ikki serliga gott umdömi, og eg eri samdur í, at hann er nakað fyri seg. Smakkar slettis ikki so galið, men tú skalt venja teg við hann, um tú ert kræsin. Tað eri eg, tíverri. Eitt dömi um ein rættiliga øðrvísi finskan páskarætt er mämmi. Tá ið tú ert skiftisnæmingur, upplivir tú eisini mong fólkaslög. Eg havi mótt alt frá amerikanarum til japanarum, og tað er sera stuttligt! Stuttligast er, tá ið ein skal greiða frá, hvaðani tú ert. Fólk gerast nokkso ofta bilsin av mær, men tað hevur hent seg, at fleiri amerikanarar vita, hvar Føroyar eru og gjarna vilja koma og vitja. Tá kennir tú teg stoltan av at vera føroyingur.

Skúlaskipanin her er eisini rættiliga øðrvísi. Vit hava fimm "periodur", sum tað eitur. Ein "perioda" er 6-8 vikur long, og í henni kanst tú hava upp til átta lærugreinir. Tá ið tær 6-8 vikurnar eru farnar, skal ein til roynd í lærugreinunum. Gjøgnum tey trý árini í studentaskúla hevur ein eitt ávist tal av skeiðum í hvørjari lærugrein, sum eru kravd – eitt nú skal ein hava 6-8 skeið í svenskum fyri at fáa endaliga prógvið.

Eg haldi, at skúlaskipanin riggar stak væl. Ein

I skulðanum eru vi i kíkí knytt at einum festum fólkki sum i Föroyum, men næmingarin eru byttir sundur i fyra hús – gull, reyt, blátt og gront. 155 I gjøggnum skulðar eru ymsar trótarakappningar, har húsmi kappast um at fáa stig, við at næmingarir á húsunum luttaka í kappningunum. Lærararini a skulðanum eru sera hittr og hylpsamri.

160 Með damar sera væl her i Nýsealandi. Náttúran er fantastisk, og nógv er at sigríða og upphíva. Eg hava! longu lært einu rígðu þeði um með sjálva og um, at vit óll eru so ymisk og mungu virða okkara ymiskleikar. Eg fari heitt avsíðort at mæla ðórum unguum til at verða skilfisnæmingu. Tao er em stor persónuleg avþjóðing, men eisini em upplivning fyrir ljóð.

Eg bygjaði í skulnum tveir dagar eftir, at eg var kominn. Har ganga 800 nemingar. Orsakarð av flogmæðimi var eg ikki heitt klær í hovdimum, men allt lagðaði segg, men tao tok á leidó ema viku. I skulnum eru færri lænugreiðir at vejla imilum, t.d. envirkonmental science (umhverfisleitn), ferðavimna, gateweys (lænugrein, har ein kann vejla ymisik arbeidsplassis fyrir at finna til av, hvat ein ættar serar at arbíða við í framtíðini). Cheff trainings (har ein kann læra til profesionellan kókk) og nögvu smáð. Erisimi skipar skullin fyrir utanferðum í ymsu lænugreiðunum, so næmingarmið fáa ema bæti faltan av til, tefy læra um og at gerar.

Mitt hyggja hemm høggi a noko uoyggum Nysealandi. Bryrni eitir Hawera, og har bøgva umleio 11.000 ibuigvar. Vefsforeldriini eiga vaksin bøom, id iki bøgva heima. Men ege bøgvi saman við tveimur örnum AFS-geñnum. Onur er ùr Turklandi og him úr Malaysi. Tad er geniallit! Tær eru so flittar, og vit „hyggja“ ordilíga væl samaan. Vit læra sjálvandi eisini nögvu av hvortjum örnum, þeði hvat viðvikur mentan og óllum germandisligum vanum. Vit royna eisini at leira hvortja aðra okkara egna tungumál! Tad eru nögvvar

I Auckland Airport i New Zealand. Eg var ðig til
møð orsakao av flögsmóði. Táð er ein av orsakunum
til, at AF-skiftisneimargarir i Nysealandi ikki
fara á legu þeirri eftir komu, sum tey vanliga gerar
i ðórum löndum.

SKIFLINS AEMINGUR I VYSAELANDI